

ПРОГРАМА

Фінансова грамотність підприємців

Фінанси для малого бізнесу

- Блок 2
- Інтелектуальна власність як ресурс для розвитку бізнесу
- Ганна Лозова: Підприємиця, співзасновниця 3D Fabrica.

К.е.н., доцент КНУ імені Тараса Шевченка. Бізнес консультантка
та менторка у проєктах для підприємців

delo.
UA

VisionFund[®]
UKRAINE

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Про Ганну Лозову

- підприємниця, засновниця та лідерка бренду «3D Fabrica».
- дослідниця, к.е.н., доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- понад 20 років професійного досвіду у сфері інтелектуальної власності, лідерства, жіночого підприємництва.
- Консультантка та менторка у проектах розвитку підприємництва.
- Досвід співпраці з європейськими інституціями та міжнародними програмами
- Підприємницький досвід у різних сферах —експертне консультування, бізнес-навчання, 3D друк.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Про що будемо сьогодні говорити?

1. Права інтелектуальної власності: що це значить для малого бізнесу.
2. Які права інтелектуальної власності у вас вже є
3. Комерціалізація ІВ*: як перетворити права ІВ на ресурс та заробляти на них.
4. Економічна гра і вправи.
5. Як захистити свої права ІВ і не порушувати права інших.
6. Шаблон для самоперевірки ІВ: “План дій для підприємця”

*ІВ - інтелектуальна власність

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Інтелектуальна діяльність як одна з форм життєдіяльності людини поєднує два взаємопов'язані аспекти:

Репродуктивний

Творчий

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Результати інтелектуальної діяльності:

- 1.Інтелектуальний продукт
- 2.Інтелектуальний капітал
- 3.Інтелектуальний розвиток особистості

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Терміни:

Інтелектуальна власність (intellectual property) — результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та інш.) або кількох осіб.

Право інтелектуальної власності — у найширшому розумінні означає закріплені законом права на результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, художній, виробничій та інших галузях.

Право інтелектуальної власності є непорушним. Ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні, крім випадків, передбачених законом.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Терміни:

Загальні положення про охорону інтелектуальної власності закріплено ст. 41 Конституції України. Відносини щодо цих об'єктів також регулюються Міжнародними конвенціями, як і ратифіковано Україною, Цивільним кодексом України Книга IV, спеціальними законодавчими актами

Реєстрація прав ІВ дозволяє вам ефективно захищати свої права.
Пам'ятайте про права ІВ інших осіб!
Незнання закону не звільняє від відповідальності.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Книги 4 Цивільного кодексу України "право інтелектуальної власності" результати інтелектуальної, творчої діяльності це комплексний за своїм характером об'єкт, котрий включає як немайнові, так і майнові права.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Права інтелектуальної власності як ресурс?

Права інтелектуальної власності (ІВ) належить до нематеріальних активів, які мають ринкову вартість і можуть приносити власнику прибуток

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Характеристики ІВ як активу:

- **Можливість монетизації:** ПІВ можна продати, передати в оренду за ліцензією, внести до статутного капіталу при заснуванні нового підприємства, використати у власному виробництві
- **ІВ** – це довгостроковий актив, який може приносити дохід автору протягом десятиліть (наприклад авторські права на книги, музичні твори, кінофільми, патенти, торгові марки)
- **ІВ підвищує інвестиційну привабливість компанії.** Фірми, що володіють сильним портфелем ІВ, сприймаються на ринку як інноваційні і є більш привабливими для інвесторів
- **ІВ є джерелом конкурентних переваг на ринку**

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Найвідоміші українські бренди:

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Найвідоміші органічні українські бренди:

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Права інтелектуальної власності (ІВ) належить до нематеріальних активів, які мають ринкову вартість і можуть приносити власнику прибуток

Global 500 2026

[Download CSV](#)

Monetary values shown in United States Dollar ▼

Rank 2026	Rank 2025	Logo	Name	Country	Brand Value 2026	Brand Value 2025	Brand Rating 2026	Brand Rating 2025
1 =	1		Apple		\$607,642M	\$574,510M	AAA	AAA
2 =	2		Microsoft		\$565,250M	\$461,069M	AAA+	AAA+
3 =	3		Google		\$433,075M	\$412,981M	AAA+	AAA+
4 =	4		Amazon		\$369,876M	\$356,386M	AAA	AAA
5 ▲	9		NVIDIA		\$184,322M	\$87,871M	AAA+	AAA
6 ▲	7		TikTok/Douyin		\$153,544M	\$105,790M	AA+	AAA-
7 ▼	5		Walmart		\$140,985M	\$137,183M	AAA+	AAA
8 ▼	6		Samsung Group		\$119,218M	\$110,593M	AAA	AAA
9 ▼	8		Facebook		\$107,061M	\$91,457M	AA+	AAA-
10 =	10		State Grid Corporation of China		\$102,441M	\$85,626M	AAA+	AAA+

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Яким чином ІВ дозволяє отримати конкурентну перевагу компаніям/країнам на ринку?

1. Захист інновацій
2. Формування бренду, індивідуалізація самої компанії та її продуктів на ринку

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Метафорична візуалізація інтелектуальної власності

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Особисті немайнові права

- Належить тільки творцю, тобто фізичній особі.
- **До нього відносяться:** право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником тощо) об'єкта права інтелектуальної власності.
- Включає право перешкоджати будь-якому посяганню на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі чи репутації творця об'єкта права інтелектуальної власності; інші особисті немайнові права інтелектуальної власності, встановлені законом стосовно певного об'єкта права інтелектуальної власності. Особисте немайнове право невід'ємне від автора.
- Діє без обмежень у часі.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Суб'єктами права інтелектуальної власності можуть бути:

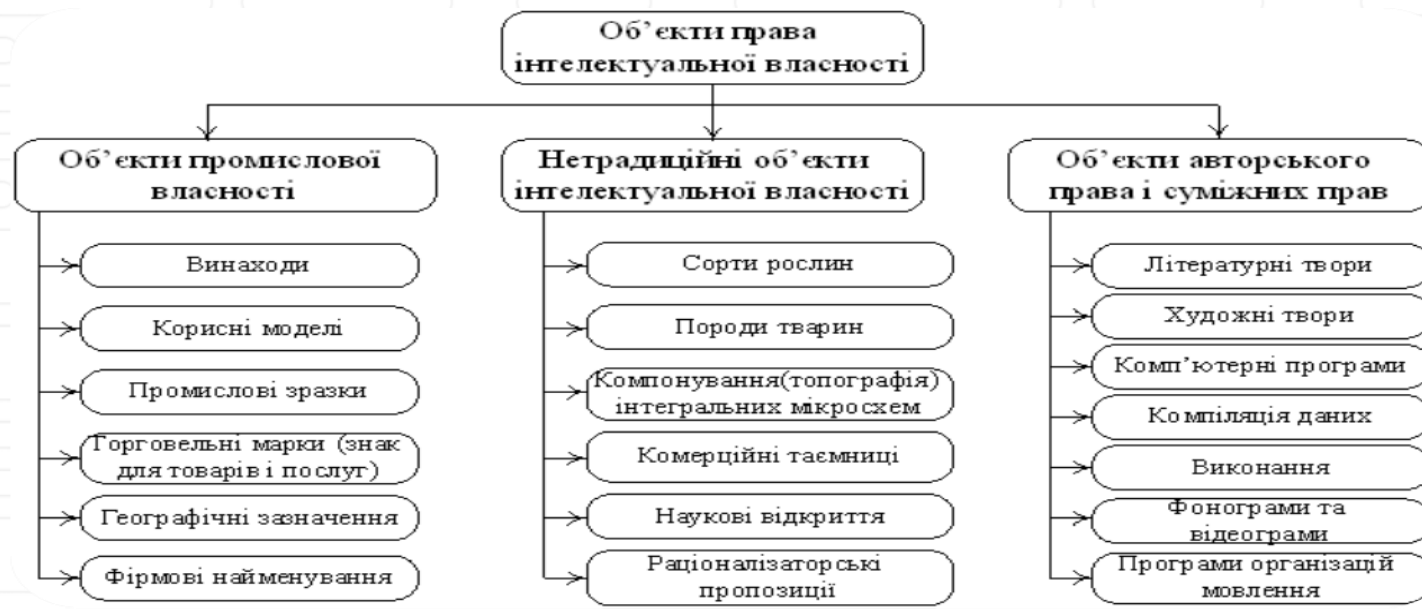
Фізичні особи (творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності; інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності).

Юридичні особи (компанії власники, які придбали права ІВ. Роботодавці, якщо ОІВ створено у межах трудових відносин).

Держава (може бути власником у певних випадках наприклад наукові держ.бюджетні розробки).

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Об'єктами права інтелектуальної власності можуть бути:

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Практична вправа: «Сортування нематеріальних активів»

1. Авторське право та суміжні права
2. Промислова власність (стосується усіх галузей)
3. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Практична вправа: «Сортування нематеріальних активів»

- Книги, статті
- Лекції, доповіді
- Комп'ютерні програми
- Бази даних
- Музика
- Сценарії, п'єси
- Хореографічні твори
- Фільми
- Відеоролики
- Живопис
- Фотографії
- Макети
- Переклади
- Адаптації, аранжування
- Винахід
- Корисна модель
- Торговельна марка
- Раціоналізаторська пропозиція
- Сорт рослин

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Коли виникають права інтелектуальної власності у підприємця?

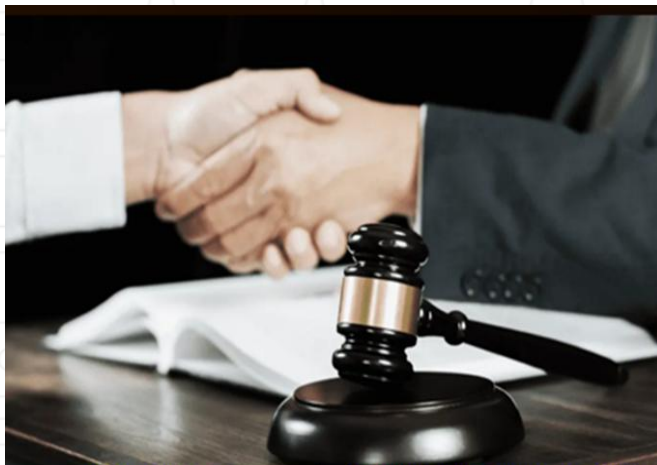
Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Основні принципи правового регулювання ІВ

- **Ексклюзивність прав:** Автор або правовласник має виключне право розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної праці
- **Обмеженість дії майнових прав у часі:** Право на ОІВ має певний обмежений строк дії. Це залежить від виду ОІВ. Наприклад, патент (право на винахід) діє 20 років, авторське право – протягом життя автора і 70 років після його смерті)
- **Територіальність:** Права на ОІВ діють лише в межах тієї країни, де вони були зареєстровані, або охороняються законом.
- **Принцип добросовісного використання:** законодавство передбачає певні обмеження правовласників для забезпечення доступності до ОІВ.

Блок 2.

СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Міжнародні акти:

- **Бернська конвенція (1886):** захищає авторські права на літературні та художні твори.
- **Паризька конвенція (1883):** регулює охорону промислової власності (патенти, торговельні марки).
- **Угода TRIPS (1994):** Установлює мінімальні стандарти захисту ІВ у країнах-членах СОТ.
- **ВОІВ (Всесвітня організація інтелектуальної власності):** Забезпечує співпрацю між країнами для розробки стандартів охорони ІВ.

Національне законодавство України:

- **Цивільний кодекс України (Книга 4 «Право інтелектуальної власності»):** Основний нормативний акт, який регулює відносини у сфері ІВ.
- **Заони України:**
 - «Про авторське право і суміжні права».
 - «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».
 - «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».
 - «Про правову охорону географічних зазначень».

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Категорії ОІВ

1. Права, що виникають автоматично (в силу факту створення)
2. Права, що виникають виключно після державної реєстрації ОІВ
3. Права, що виникають внаслідок запровадження спеціального режиму

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Чи виникнуть у мене права інтелектуальної власності, якщо я просто придумав ідею?

Кейси

- Ситуація 1: Ви написали пост у Facebook про свій продукт.
- Ситуація 2: Ви придумали торговельну марку/назву для свого нового продукту і почали продавати, але не подали заявку (подати заявку можна через сайт УКРНОІВІ <https://nipo.gov.ua/> або звернутися до патентного повіреного)
- Ситуація 3: Ви замовили логотип/зображення торговельної марки фрілансеру і оплатили без договору.
- Ситуація 4: Ви замовили написання музики для вашого бізнесу (відеорік), оплатили ФОП-автору, але договору не оформили. Чим ви ризикуєте?
- Ситуація 5. Ви знайшли в інтернет картинку і розмістили її на своїй упаковці товару. І продаєте товар. Чим ви ризикуєте?

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Комерціалізація ів: як перетворити прав ів на ресурс

- **Комерціалізація ІВ** – це комплексне загальносистемне економіко-правове явище, яке сформувалося на стику економіки і права, що зумовило поєднання в його змісті економічних і правових механізмів.
- **Комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності** – це організація руху інтелектуального капіталу з метою отримання прибутку

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Суб'єктів комерціалізації умовно можна поділити на:

- Творців (Автор, винахідник, виконавець НДДКР)
- Первісних набувачів ПІВ – трудові колективи, організації, роботодавці
- Похідних суб'єкти: держави в особі відповідних державних органів, інвестори що фінансують створення та використання ОІВ, виробники та споживачі інтелектуальної продукції.

Об'єкт комерціалізації ІВ – це виключні майнові права ІВ щодо ОІВ (наприклад, право на використання ТМ) в межах строку, на території та у сферах, визначених законом та/або охоронним документом, який видано уповноваженим державним органом.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Ресурси потрібні для комерціалізації ІВ:

- Час
- Кошти (власні або позикові)
- Творчі зусилля
- Інноваційні зусилля (власні,
- співробітників і зовнішніх співробітників,
- партнерів, радників і консультантів)
- Наполегливість
- Цілеспрямоване управління всім процесом від ідеї до ринку.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Основні форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

1. відчуження виключного права (виключна передача майнового права) — продаж всього майнового права, перехід його від правовласника до правонаступника шляхом підписання відповідного договору на засадах одноразової оплати;
2. передача виключного права (невиключна передача майнового права) — продаж всіх або частини подільних майнових при и одній або кільком особам шляхом одноразового (паушального) або багаторазових (роялті) платежів.

Способи комерціалізації :

- Ведення в господарський оборот (використання ОІВ у власному виробництві)
- Внесення прав на ОІВ до статутного капіталу підприємства (збільшення вартості активів).
- Передача прав власності на ОІВ (продаж)
- Передача права на використання ОІВ. Ліцензування та Франчайзинг (масштабування).

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Кейс «Крафтова пекарня» (вигаданий бізнес)

- **Назва компанії:** Пекарня «Хлібний Код»
- **Рік заснування:** 2023
- **Формат:** Сімейний бізнес, 3 власні пекарні-кав'ярні у спальних районах міста.
- **Історія та позиціонування:** Пекарня заснована подружжям, яке захопилося здоровим харчуванням. Головна фішка закладу — випікання хліба без промислових дріжджів. Замість них використовується унікальна закваска (стартер), яку засновники вивели самостійно 5 років тому з органічного винограду і підтримують її життєдіяльність щодня.
- **Гасло компанії,** яке розміщене на всіх вивісках: "Зламуємо стереотипи про хліб".

Ключові продукти та активи:

- **Фірмовий продукт:** «Чорний круасан» із вугіллям та секретним ягідним кремом. Рецепт крему і технологія випікання чорного тіста записані лише в одному блокноті, який лежить у сейфі власника.
- **Пакування:** Пекарня використовує спеціально розроблену картонну еко-коробку-трансформер.
- **Маркетинг:** Пекарня має дуже популярний Instagram-блог (50 тис. підписників). Кожен пост супроводжується професійними фуд-фотографіями, які робить співзасновниця, та короткими авторськими казками про пригоди випічки.
- **Бізнес-процеси:** Власники витратили рік, щоб детально прописати всі інструкції: від того, як вітатися з клієнтом, до температурних графіків випікання кожного виробу та списку перевірених фермерів-постачальників борошна.
- **Мерч (матеріали з логотипом):** У закладі бариста працюють у стильних фартухах із впізнаваним персонажем — мальованим "Батоном-Хіпстером". Клієнти часто питають, чи можна купити такий фартух або еко-сумку з цим принтом.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Економічна гра: як перетворити права ІВ на гроші

Завдання:

- Уявіть, що ви — бізнес-консультант, до якого звернулися власники цієї пекарні.
- Власники хочуть збільшити доходи і прибуток, але фізично не можуть відкрити ще одну точку чи випікати більше хліба (не вистачає виробничих потужностей). Вони шукають змішані джерела заробітку (дмиверсифікація бізнесу)
- Як їм заробити гроші, використовуючи те, що в них вже є, але НЕ продаючи товари, саму випічку?
- Запропонуйте мінімум 3 сценарії .

Економічна гра: як перетворити права ІВ на гроші

Приклади:

- 1.Франшиза (масштабування бізнес-моделі). **Що комерціалізують:** Бізнес-модель, торговельну марку «Хлібний Код», ноу-хау (прописані інструкції, контакти постачальників, маркетинг та просування).
- 2.Ліцензія на патент, виробництво фірмового продукту (передача технології). **Що комерціалізують:** Права на патент на винахід/комерційну таємницю або Ноу-хау (технологію «Чорного круасана» та спеціальної закваски)
- 3.Ліцензія на патент на промисловий зразок (упаковку). **Що комерціалізують:** Права на патент на промисловий зразок / корисну модель (унікальна коробка-хлібниця).
- 4.Комерціалізація авторських прав (контент). **Що комерціалізують:** Авторські права на фотографії та тексти (казки).

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Основні підходи до визначення ринкової вартості ІВ

1. Витратний підхід
2. Дохідний підхід
3. Ринковий підхід

Сучасні проблеми та виклики у сфері охорони та захисту прав ІВ

1. Охорона прав інтелектуальної власності — встановлення системи правових норм, що регулюють відносини з приводу створення і використання об'єктів інтелектуальної власності.
2. Захист прав інтелектуальної власності — сукупність заходів, спрямованих на визнання та відновлення прав інтелектуальної власності у випадку їх порушення.

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Ключові проблеми та виклики

- Поширення цифрового піратства та контрафакту.
- Складність фінансової оцінки об'єктів ІВ
- Низька культура ІВ та "антиринкова ментальність«
- Виклики, пов'язані із застосуванням новітніх технологій (ШІ та Deepfake (створення правдоподібних зображень за допомогою ШІ, яких не було в реальності: фото, відео, голоси людей))

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

- Втрати світової спільноти від цифрового піратства, За оцінками Міжнародної торгової палати та Міжнародної асоціації товарних знаків, оцінювалися на рівні від 384 мільярдів доларів США у 2025 році.
- Постійна еволюцію піратських практик, серед яких сьогодні особливого поширення набувають IPTV-піратство, технології "deepfake" та використання захищених месенджерів для розповсюдження неліцензійного контенту
- Аналітичні матеріали Bloomberg за 2025 рік включають Україну до шістки країн із найвищим рівнем споживання піратського контенту у світі.
- Ілюстративним прикладом є популярність піратського ресурсу HDRezka, який має в 4,5 рази більшу кількість пошукових запитів порівняно з офіційним сервісом Netflix та вдвічі перевищує показники легального українського стрімінгового сервісу Megogo

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Які позитивні зміни у сфері інтелектуальної власності завдяки реформуванню?

Блок 2. СТАБІЛЬНІСТЬ – ЗМІШАНЕ ФІНАНСУВАННЯ

Шаблон для самоперевірки: План дій щодо використання інтелектуальної власності як ресурсу для вашого бізнесу (6 кроків)

Крок №1: Проведіть аудит своїх нематеріальних активів.

Крок №2. Реєстрація прав ІВ

Крок №3. Наведіть порядок у договорах . Захист прав ІВ

Крок №4. Монетизація та комерціалізація ІВ

Крок №5. Антикризові дії

Крок № 6. Практичний інструмент для перевірки об'єктів інтелектуальної власності

Дякую за увагу!

